

Ντιμπέιτ

Του
**Κώστα Ν.
Κωνσταντίνου ***

Στη συζήτηση γύρω από τα ντιμπέιτ (όπως τα κατανοούμε στη χώρα μας) ευελπιστώ ότι δεν θα ανακυκλώσω και εγώ με τη σειρά μου τη γνωστή και πολυπαιγμένη επιχειρηματολογία. Αφού υποστηρίξω εξ αρχής ότι όλες μας οι ενέργειες περί τα δημόσια πρέπει να κατατείνουν τόσο στην εμπέδωση του δημοκρατικού πολιτεύματος όσο και στην ανύψωση των κριτηρίων του πολίτη, θα υπενθυμίσω ότι έχουμε όχι μόνο το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να θέτουμε ερωτήματα.

Ερώτημα πρώτο και κυριότερο. Βοηθούν τα ντιμπέιτ τη δημοκρατία, ναι ή όχι; Πολύ αμφιβάλλω. Θα φανεί νομίζω στα επόμενα. Είμαι δηλαδή εναντίον,

θα υπέθετε κάποιος. Ασφαλώς όχι, είναι η απάντηση. Στις ελεύθερες κοινωνίες δεν μπορούμε να απαγορεύσουμε σε κανέναν το πώς και το τι. Μπορούμε όμως να απαιτήσουμε να λέγονται τα πράγματα με το όνομά τους.

Ερώτημα δεύτερο. Έχουν δικαίωμα οι δημοσιογράφοι να καθορίζουν τους όρους διεξαγωγής ενός ντιμπέιτ; Όχι, είναι αποκλειστική αρμοδιότητα των συμμετεχόντων. Μόνο ευχές-παρακλήσεις μπορούν να εκφράσουν. Όποιος θέλει πηγαίνει. Οι φωνές, άρα, για την κατάντια του πολιτικού μας πολιτισμού, αν είναι ειλικρινείς, ας ενωθούν με εκείνες που διαμαρτύρονται για τη διπλοπροσωπία της εμπορικής δημοσιογραφίας που δεν χάνει την ευκαιρία να διαφημίζει εαυτόν. Ερώτημα τρίτο. Τι ενδιαφέρον βρίσκουν οι «υπεύθυνοι» σε αυτή τη διαδικασία; Σίγουρα δεν είναι ο Λόγος και ο διάλογος. Ας τους ζητηθεί αντί του τηλεοπτικού ένα ραδιοφωνικό ντιμπέιτ. Η άρνηση είναι κάτι παραπάνω από σίγουρη. Επομένως, αυτό που μετρά είναι η εικόνα και η διαχείρισή της.

Ερώτημα τέταρτο. Είναι κακό για τη δημοκρατία η εικόνα; Όχι. Κάνει όμως κακό η φτιασιδω-

μένη εικόνα. Εξαπατά και ποιορκεϊ την κριτική ικανότητα. Ό,τι σκόπιμα εμποδίζει τον πολίτη από το να εισπράξει την όποια αυθεντικότητα, επειδή παρακάμπει τη λογική του υποδαυλίζοντας συνάμα το συναίσθημα, μετατρέπεται σε «νόμιμη» προπαγάνδα.

Πέμπτο ερώτημα. Γιατί στα καθ' ημάς τα ντιμπέιτ δεν γίνονται στην αρχή ή στο μέσον της προεκλογικής περιόδου, παρά μόνο στο τέλος και με την απαγόρευση τώρα των δημοσκοπήσεων; Η λογική απαιτεί να υποθέσουμε ότι έτσι μπορούν οι αντίπαλες πλευρές να κρατούν για τον εαυτό τους τη «νίκη» με ανέξοδη και ανεξέλεγκτη ρητορεία. Ας οργιάζουν οι φήμες. Έκτο ερώτημα. Προσθέτουν τα ντιμπέιτ τίποτα το ουσιαστικά καινούργιο στην πολιτική συζήτηση; Πολύ δύσκολα. Τα προγράμματα των κομμάτων είναι γνωστά. Ο συνεδητής πολίτης γνωρίζει από καιρό τη σκούφια του καθενός. Δεν αποφασίζει με τέτοια κριτήρια. Αντίθετα, έχει πάρει τις αποφάσεις του μέσα από μία συνεχή διαλεκτική διαδικασία θέσεων και αντιθέσεων. Ο πολίτης που γνοιάζεται για τον τόπο του ψάχνει να βρει τα δημόσια πρόσωπα και δεν περιμέ-

νει την τελευταία στιγμή.

Ερώτημα έβδομο. Σε ποιους απευθύνονται τότε τα ντιμπέιτ; Σε ένα ποσοστό των αναποφασιστών. Ας τους κατατάξουμε σε ομάδες. Α) Είναι αυτοί που, παρά τον έλλογο προβληματισμό τους, αδυνατούν να ξεχωρίσουν πολιτικές ομοιότητες και διαφορές. Η καταίγιδα των πληροφοριών που δέχονται καθημερινά είτε δεν τους βοήθησε είτε επιβεβαίωσε ως δικαιολογημένη την αδυναμία τους. Θα συνεχίσουν να αδυνατούν και μετά. Β) Είναι και όσοι συνειδητά δεν συμφωνούν με τις προσφερόμενες λύσεις. Αυτοί εξ ορισμού είναι εκτός παιχνιδιού και το απορρίπτουν. Γ) Υπάρχει και μία μερίδα που ακόμα ψάχνει τα κριτήρια για να αποφασίσει. Ενδεχομένως τα περιμένει από το ντιμπέιτ. Δ) Μια άλλη ομάδα είναι και οι αδιάφοροι που περί άλλα τυρβάζουν. Ισχυρίζονται ότι το παιχνίδι δεν τους αφορά.

Στις δύο τελευταίες ομάδες θεωρώ ότι απευθύνονται τα ντιμπέιτ. Αυτή όμως η κατηγορία των ανθρώπων τολμώ να πω ότι μάλλον ανασχετικός παράγοντας είναι για την τιμιότητα της πολιτικής. Η ποσοτική αρχή του δημοκρατικού μας συστήματος τους επιτρέπει πράγματι με την

ευκαιριακή τους ψήφο να εξουδετερώνουν πιθανόν την αντιστοιχία των ενεργών πολιτών. Και είναι μεν αυτό αναφαίρετο δικαίωμα του καθενός. Υπάρχει όμως και ένα ηθικό ζήτημα από πλευράς των πολιτικών ηγεσιών που για ψηφοθηρικούς λόγους «ψαρεύουν» αυτό το δικαίωμα (μιλάμε πάντα για τις δύο τελευταίες ομάδες). Συμμετοχή στα κοινά με το «ζόρι» δεν γίνεται. Αν ο άλλος δεν σκωθεί μόνος του από τον καναπέ, στο πρώτο βήμα θα πέσει. Εκεί λοιπόν αποσκοπούν τα ελληνικής εφευρέσεως ντιμπέιτ (μόνο η λέξη είναι ξένη). Στην υφαρπαγή της ψήφου των πολιτικά ράθυμων συνανθρώπων μας με τις εντυπώσεις της τελευταίας στιγμής - αφού θα έχει μπει στο παιχνίδι και μία γερή μιντιακή υποστήριξη του εκλεκτού του καθενός. Όγδοο ερώτημα. Βοηθούν επομένως τον τόπο όσοι κινητοποιούνται την τελευταία στιγμή κρίνοντας με τους όρους της τηλεοπτικής υπό την επήρεια συγκυριακών παρορμήσεων, επειδή δεν έχουν τίποτα χειρότερο να κάνουν; Μου φαίνεται δύσκολο. Περισσότερο τα ταμεία των ίματζ μείκερς διογκώνουν. Ερώτημα ένατο και τελευταίο. Γιατί τότε δεν λέμε τα πράγματα

με το όνομα τους; Επειδή η χώρα μας, βυθισμένη μέσα στην περιφερειακή της αδυναμία, ξέχασε δυστυχώς ότι είναι και πολιτιστική υπερδύναμη (και για να μην παρεξηγούμαστε, σπεύδω να δηλώσω ότι υπάρχουν και άλλες χώρες που είναι πολιτιστικές υπερδυνάμεις). Υπέκυψε στην ομιχλώδη πονηρία των πολιτικά ορθών εκφράσεων και μιμείται τα αποτελέσματα αντί τις αιτίες. Χάνεται μέσα στην διάσταση των λέξεων προς τα πράγματα. Και δυστυχώς τα πράγματα δεν διορθώνονται, όση φιλότιμη προσπάθεια κι αν καταβάλλουν οι λέξεις. Γιατί το ντιμπέιτ δεν μας πάει. Σε άλλους λαούς, πιθανόν (δεν το στραγγάλισαν κιόλας όμως). Γι' αυτό, ας του δώσουμε το περιεχόμενο και το σκοπό που όλοι γνωρίζουμε ότι караδοκεί στο πίσω μέρος του μυαλού των κομματικών επιτελείων και ας ελπίσουμε ότι κάποτε, χαλαροί και χωρίς γκρίνιες, θα αξιωθούμε να απολαύσουμε ένα γνήσιο ελληνικό ντιμπέιτ (ας μην το αρνούμαστε, εμείς το εφνύραμε) μεταξύ Εύας Καϊλή και Έλενας Ράπτη...

*** Ο Κώστας Ν. Κωνσταντίνου, είναι δ.φ., Φιλολόγος στο Πειραματικό Λύκειο του Ηρακλείου**